

Han sagde blandt andet: Dette Spørgsmaals Fremkomst er intet Tilfælde. Der er ingen Tvivl om, at det er et stort socialt Spørgsmaal, med hvilket vi i Aarenes Løb altid igen maa beskæftige os. Der er blandt Kvinderne Trang til Selvstændighed. En statistisk Kendsgerning er det, at her i Tyskland findes en Million flere kvindelige end mandlige Indbyggere. Og det kan ikke være nogen ubekendt, at i de bosiddende Klasser gives der mange Kvinder, som befinder sig i den sørgeligste Stilling. I dette Spørgsmaal er det ikke Proletarkvinden, som især er interesseret. Lad os forsøge at give Kvinder Adgang til Gymnasierne, sligt sker jo i mange andre Stater. Vi hænger endnu fast ved gamle Fordomme og reaktionære Anskuelse. Jeg ser ingen Fare i det fri Samkvem mellem mandlige og kvindelige Studenter. Den eneste Fare er den raa Tone blandt Studenterne. Men Omgangen med de kvindelige Studenter vil netop paalægge de mandlige studerende en høfligere Tone. I den nuværende Tilstand ligger langt snarere en Fare for Sædeligheden end der, hvor begge Køn staar ligeberettigede overfor hinanden.“

Fra de frisindede Rigsdagsmænds Rækker talte desuden Schrader og Harmening for at give Kvinder Adgang til Universitetet, mens man fra den konservative og centrums Gruppe talte imod denne Retfærdighed. Forslaget blev forkastet; men Kvinderne har ikke tabt Modet, der er allerede sat en Adresse i Gang hele Tyskland over, for at støtte et nyt Andragende, som skal indgives til Efteraaret til den lovgivende Forsamling. — Vi Kvinder kender jo alt for godt fra vort eget Land, hvor langsomt vor Sag gaar frem, og at vi atter og atter maa banke paa for at komme et lille Hanefjed frem. Men vi ser dog, at den gaar frem, at det kun er et Tidsspørgsmaal, naar vi skal sejre. Vi Kvinder kan gøre meget til, om det sker før eller senere, derved, at vi tager kraftig fat med i Arbejdet for vor Sag, indtil vi naar Ligestillelse med Mændene i alle retslige og sociale Stillingen.

Mathilde Bajer.

Den amerikanske Kvindes Stilling.

Ved S. N. Mouritsen.

III.

Liv.

I Amerika har Kvinderne langt større Frihed til at gøre og lade, som de vil, end i noget europæisk Land, maaské med Undtagelse af — Rusland. Det volder ingen Overraskelse, at en Kvinde rejser alene fra Atlanterhavet til det stille Hav, eller at en Pige af velhavende Folk gaar alene paa Gaden. Vælger en Kvinde en Gerning, som før i Regelen har været Mændene forbeholden, er det langt fra, at hun i den Grad maa høre ilde derfor, som Tilfældet vilde være, hvis det skete i Evropa.

Den selskabelige Omgang mellem unge af begge Køn er overalt mere utvungen og fri end i England og Tyskland, ikke at tale om Frankrig. I de østlige Stater har Sædvanen dog begyndt at nærme sig Europas. Paa Landet og i hele Vesten tillades det unge Kvinder og Mænd at færdes sammen, gøre fælles Udflugter, besøge offentlige For-

lystelsessteder sammen uden Nærværelse af en tredje, som antages at sé efter eller passe paa den unge Kvinde. En Pige kan, om hun vil, brevveksle med en ung Mand, uden at hendes Forældre tænker paa at blande sig deri. Hun kan have sine egne Venner, som, hvis de besøger hende i hendes Hjem, spørger efter hende og modtages af hende uden andres Nærværelse, idet de ikke nødvendigvis antages ogsaa at være hendes Forældres eller Søstres Venner. I de østlige Stater begynder man dog nu at ansé det for mindre rigtigt, at en ung Herre tager en ung Dame med sig ud paa en Køretur uden andet Selskab, og i højst faa Kredse vilde det tillades ham at være hendes eneste Ledsager i Teatret.

En Tid var det ikke ualmindeligt — og er det maaské ikke endnu — at et Selskab unge Personer, Mænd og Kvinder, som var nære Kendinger, gjorde en „Høsttur til Skovene“. Man valgte en eller anden Bjerg- og Skovegn, lejede tre, fire Vejvisere, drog af Sted med Geværer, Fiskeredskaber, Telt, konserverede Fødevarer, færdedes i Baade op ad Floderne og over Søerne, i Vildmarken gennem mange Mil tæt Skov til en udvalgt Lejrplads. Her byggede de deres Hytte af Bark, lavede sig Senge af Granens elastiske og duftende Grene, og medens Mændene om Dagen gik paa Jagt, var Pigerne optagne af Læsning og Arbejde, f. Eks. af at bage Majskager. Om Aftenen samledes Selskabet om Lejrilden eller tog sig en Baadetur i det milde Maanelys paa en nærliggende Sø.

Det kan ikke nægtes, at den større Frihed, som de amerikanske Sæder tillader, øger Livsglæden anseelig, og da Amerikanerne forsikrer, at der ikke har medfulgt daarlige Resultater, maa det beklages, at denne Frihed aftager paa Steder, der betragter sig som mest civiliserede. De unge Piger fører temmelig stræng Kontrol med hverandre, men finder to unge Personer Glæde i hinandens Selskab, kan de komme sammen, saa ofte de behager, samtale uhindret, ofte gaa ud sammen, vise hinanden gensidig Interesse uden Frygt for at misforstås af hinanden eller af den øvrige Verden. I Amerika mener man, at lykkelige Ægteskaber der er almindeligere i Middelklassen og de højere Kredse end Tilfældet er i Evropa, og at dette beror paa den lette Adgang, unge Mænd og Kvinder har til at lære hverandres Karakter og Vaner at kende inden Forlovelsen. „Jeg har aldrig“ — siger Bryce — „truffet nogen forstandig amerikansk Dame, som ikke — skønt hun kendte den gamle Verden — mente, at den ny Verdens Sæder er langt mere skikkede til at gøre Livet før Ægteskabet behageligt og fornøjeligt og fremme Troskab og Enighed i det efter Giftermaalet.“

I intet Land gør Kvinderne, især de unge, saadan Affære som i Amerika. Hele Verden ligger for deres Fødder. Selskabslivet synes alene organiseret for at fornøje og glæde dem. Forældre, Onkler, Tanter, ældre Venner, selv Brødre er stadig rede til at ofre deres Bekvemmeligheder for at rette sig efter Pigernes Ønsker. Hustruen har mindre Lejlighed til at regere over Fornøjelsernes Verden, da hun — de rigeste undtagne — maa give sig mere af med Husholdningen, end hun behøver i England, hvilket skyldes Mangel paa Tjenestefolk.

Men i Hjemmet indtager hun en meget fremragende Stilling. De amerikanske Damer taler om den engelse Hustru, som var hun ikke stort mere end en Slavinde, og fortæller, at naar de er sammen med engelske Venner eller tager imod et engelsk Par i Amerika, sér de altid Hustruen rette sig efter Manden og Manden forudsætte, at hans Tilbøjeligheder og Glæder skal indtage første Plads. Ganske vist gaar den europæiske Hustru ofte sin egen Vej og faar sin Vilje frem, men dette skér altid ved fine Kunstgreb; i Amerika derimod er det Mandens Skyldighed og højeste Ønske at føje sin Hustru og vise hende alle de Tjenester, som den engelske Tyran fordrer af sin Hustru.

I intet af de to nævnte Lande raader Lighedsprincippet helt; i Amerika synker Vægtskaalen næsten — men ikke helt — lige saa meget til Fordel for Hustruen, som den i England synker til Fordel for Manden. Iagttagere, som har levet i begge Lande, foretrækker den amerikanske Praksis, maaské fordi den Theori, hvorpaa den grunder sig, fjerner sig mindre fra ren Lighed end den engelske Theori. De tror næppe, at Erkendelsen af Kvinden som Mandens lige eller som ham overlegen gør hende bedre eller behageligere eller klogere end den engelske Kvinde, men vel, at Ligheds-tanken bidrager mere til at skabe Enighed og Lykke i et Hjem ved at rette Mandens fremtrædende Fejl, især Selvished og Forfængelighed. Hustruens Karakter udvikles og staalsættes ved Følelsen af Uafhængigheden og Ansvarligheden.

En Europæer kan ikke tilbringe en Aften i en amerikansk Salon uden at mærke, at Mændenes Holdning overfor Kvinderne er en anden end den, han kender hjemme fra. Den europæiske Mand viser sig i Almindelighed en Smule nedladende, naar han taler til en Kvinde om alvorlige Sager. Selv om hun er ham overlegen i Forstand, Karakter og Samfundsstilling, mener han dog i sin Egenskab af Mand at staa over hende og taler — bevidst eller ubevidst — til hende som til en underordnet. Hun er for meget vant til sligt til at forbitres derved, naar det ikke sker paa en altfor taktløs Maade. Noget saadant kan aldrig falde en Amerikaner ind. Han taler til en Kvinde paa samme Maade som til en Mand, kun lidt mere hensynsfuldt og med særskilt Hensyn til de Sager, som han tror kan interessere hende, men han giver hende det bedste, hans Evner magter, og henvender sig til hende som til en Person, hvis Anskuelse af begge Parter anses for at være lige saa meget værd som hans egen. Paa den anden Side forlanger en amerikansk Kvinde ikke, at Samtalen skal føres saaledes, at hun ikke behøver at besvare sig med dens Ledelse.

I alle Tilfælde, hvor der er Tale om Bekvemmeligheder, sørges der altid først og fremmest for Kvinderne. Det behøver næppe at siges, at Samfundet i sin Helhed vinder ved den Indflydelse, Agtelsen for Kvinden udøver. Intet kan lettere fremkalde Vrede hos Folk end Fornærmelser mod en Kvinde. At Kvinder prygles eller behandles raat og voldsomt er mindre almindeligt end i England. Udearbejde paa Mark og Eng eller ved Gruber udføres sjælden eller aldrig af Kvinder i Amerika, og den amerikanske